

Skane, Albo län, Rastland, Sn
- nr. 1929 -

3405

upps. av Arth. Holmgren
år. Veköjerna
berätt. av Hanna Trulsson 7-1852

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kransagille. Di samlade ungdomar, när Hanna Trulsson var 7
år. Så skulle di åsta. Manfolken var ridande, och hade höga
cylinderhattar med.

Di samlades i Gottfrid Gummessons gård och reste åsta till
Havängen. Där knäppte töserna var sin krans om hattarna på
sin kavaljer. Tjänarna gömde sina kransar som minne och
hängde dem innantill locket i sina kistor, så kunde di se
hur många kransagillen di hade vatt på. På kransarna hade di
stora gula knappar (bomull klätt med guldbronspapper) så
att di lyste. Så dansade di på Havängen ett par timmars tid.
Sen skulle de resa om igen och fortsätta.

Manfolken red, två och två. Kvinnfolken åkte efter. Mär-
ten Spelemann åkte efter manfolken och spelade fiol. Han
kunde också spela klanett och di kunde va två som spilla.

Buketter skulle manfolken ha av fruntimren. Manfolken
skulle ha stora, helst med pioner som sken röda. Mest i
Brösarp brukades det, att manfolken köpte en present till
den, som bundit krans på dem. på Kiviks marknad. Buketterna

2
nr

3405

sattes i knapphålet. Man brukade salutera, jag minns, när jag åkte med vid 7 år, att jag blev rädd, när di skod för stassen.

Mårten Jönsson var vanlig arbetare och en ypperlig spelemann.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
3

Ack ljuflig tid

3405
12 vers.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Wm

Kransagille.

Det kunde hända nån gång att di sjöng majvisan vid kransagillan. Märten spelemann blåste "klanet" vid kransagillan. Han satt till häst o blåste.

Född 1808, † 1884.

Kransagille i Nils Gummessons födelsegård. Två för-
ridare, ett par av drängarna som gästade utvaldes. Man var
tolv par. Förridarna red opp till backen, så vände di o
mötte di andra ridande. Sen bar det å ner till havängen.
Särskilda vagnar med kransapior, en kransapia till var.
Förridarnas kransar hade *särskild utstyrel, nämligen* →

ett silkeband i kransen.

Kransarna var av färgat papper o blommor. När de sedan dansat ett par danser så gick piorna bort till vagnarna o hämtade kransarna. Sen satte di kransarna på runt om de höga hattarna, de skulle passa till hatten. Märten spelemann red emellan det par av drängarna, som kom efter förridarna, ty han kunde ju inte själv tygla hästen. Så spelade han, Märten Jönsson, marscher o dyl. S^amtidigt som karlarna fick kransarna skulle de ha en blomsterkvast också i knapphållet vi tröjknäppet. Lavendel skulle vara med i denna bukett, sen gjorde det detsamma vad det var för blommor.

Det s^ata kransagillet i Raflunda var 1866.

3405

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Bröllop. Ett par stycken skulle rida före till prästgården el. kyrkan, för att se om inte där var nåt hinder. Sen skulle di rida tillbaka till stassen och rida runtenom denna. Sen red di före till prästgården. När vigseln var över redo de hem för att se efter om där var i ordning och så tillbaka runtenom stassen. Därefter redo de i teten hem.

Om en kvinna som dog i grossess, och hon inte födde barnet, så lade di lite linne trå och nål och en flaska vatten, och Hanna Trulssons morfar lade en hårsax i kistan. Det var i Raflunda ungefär för 70 år sen. När kvinnan skulle begravas så skulle hela följet stanna utanför kyrkomuren en viss tid, jag vet inte hur länge det vad di sa. Varför man stannade vet jag inte.

När di kristnade barnet stoppade di pengar på barnet, så att det inte skulle tryta pengar i sin tid.

Gudmören, som hållde barnet till dopet skulle bestå de pengarna.

Här lämnar jag dig en hedning. Skaffa du mig en kristen

3405

igen. Och så ska han heta Nels.

Det brukade barnmorskan, den som förrättat förlossningen, ^{säga} till gudmoren, när barnet skulle döpas. När man stod i begrepp att bege sig åstad, sade barnmorskan detta och överräckte barnet till gudmoren.

Ett fruntimmer skulle hålla barnet. Två faddrar manfolk.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

KYRKTAGNING skedde ej förrän om en månad efter förlossningen

Det fanns en pall i vapenhuset här i Raflunda. Innanom dörren i kyrkan skulle klockaren ställa pallen. Gudmören skulle gå med kvinnan i kyrkan. Så föll kvinnan på knä. "Herren ledsage dig i sin sanning och fruktan" slöt prästen och räckte handen till kvinnan. Så tog klockaren undan pallen och kvinnan skulle gå fram och offra enslant i offerstocken. Offerstocken var först en pelare med en sparbössa av trä. Men under kyrkoherde Wingrens tid var här tjuvar i kyrkan, som stal den. Den ersattes med en blecklåda, som utgjorde offerstock. Sedan kvinnan offrat skulle hon gå och sätta sig. Men hon skulle inte sitta i kyrkan hela tiden. Hon skulle gå när de började sjunga det sista psalmverset. Hon skulle inte bära något; hade hon sjalar, så skulle gudmören bära dem.

En havande kvinna skulle inte sitta i kyrkan, när det ringde i kyrk-
klockorna, ty då fingo barnet ont i öronen.

Gudmoren skulle stå bakom modren vid kyrktagningen. När de
sen sutto under mässan, så skulle gudmoren sitta innanför och den
kyrktagna ytterst i stolen.

Kyrkogångsgille var det efter kyrktagningen hos rikt folk.
Då var hela slakten församlad. De gäster, som var komna, innan
den kyrktagna och gudmoren kom hem, sade till den kyrktagna när hon
kom: "Välkommen". Gudfaren skulle köra för kyrkogångskvinnan och gud-
moren till kyrkan den söndagen. Nästa söndag, då kvinnan skulle
hämta helg, så skulle hennes man följa med i kyrkan.

Hanna Trulsson, Raflunda

3405

När det var någon i en familj, i ett hushåll, som hade varit i kyrkan, så när hon kom hem, så skulle hon säga till dem där hemma, som inte varit i kyrkan: "Mässa". Till var och en och så samtidigt skaka hand med dem. På så sätt skulle de, som inte varit i kyrkan bli delaktiga av gudstjänsten. Men då man hade varit till nattvarden, fick man inte lov att ge mässa. Då hade man nämligen inte mer än man själv behövde.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Efter ett
Popskådespel.*

10

Segeberhuva, ett litet tunnt skinn (hinna) som följde med huvudet. Det brukade de ta väl vara på. Det skulle vara så bra. Den skulle de lämna till den, som var född med den, för att den skulle bringa lycka. Inte alla var född med segeberhuva, Hanna Trulsson har sett en sådan.

Di brukade komma med någon kaka, äggkakaka till barnsängskvinnan; det var främmade. som gjorde det. Di anlidade barnmorskan vid förlossn.

Har hört talas om att krypa genom kalvaskinnet; de, som skulle föda barn. Barnen blev konstiga, och barnen blev varulvar. Bortbytingar. När någon var konstig, så sade man; den är en riktig bortbyting.

Skåne
Albo hd
Raflanda Sn
sept 1929

ppp. Mathias Malinsson
Ber. Hanna Trulsson
Född 1859
i Raflanda

Sk.

1860 2 d.

Papluanda sin

1929

Bar. Hanna Trubron 3405 Mytt. Anders Melanigren
f. 1853 i Papluanda Vekerman

Lindormen. Har sett vita ormar. Gräsulven, när den bets

läktes såret icke. På ena ändan ett kattahuvud.

Drakar, där den viste sig låg en begravd skatt. När det är någon girig, sade man: den han ligger, som drake på skatten.

Bäckhästen, han kom in på gården, hovarna skramlade.

Älven, en sorts smått folk, som huserade där det var vatten-
drag.

Maran det skulle vara sådana som blev genom att man kröp genom kalvskinnet. När di inte kunde vakna, så var det en tyngd på bröstet på dom och det var maran som red på dom.

Pysslingar smått folk, som bodde i bäckarna.

Goanisse bar till de, som var go vän med dom.

Medan Ola Nielsen levde satte han opp en skål med mjölk då o då. När det var någon, som var förmögen och det gick bra för honom sade man: den han har goanisse hos sig.

Man sade, att goanisse drog åstad med stora bunkar sädes-
kärvar.

Goavätte har jag endast hört nämnas.

Reflexioner
1929

Självspilling. Det ringdes ej för dem. Man begrov dem, sen solen var nergåen. Den, som hängde sig vid Jens Pers. Man begrov honom tyst och stilla. I Krubbemölle, min mormor.

En kärring, som hade varit glad. Vid en viss tid (9-tiden) brukade hon gå igen. Hade di inte släckt vid den tiden så ga det till ett hest skrik. Men nu vore de så bekanta med det skriket, att de släckte just vid den tiden, när hon kom, och sen tände de igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

3405

Noaks jakt. Här är en slags fåglar som komma om hösten när det lider mot kvällningen. De ha ett särskilt och man vet när di kommer, att det är långt lidet på hösten. Det är Noaks hundar. När Goaks hundar kommer, då vet man att det är långt lidet på året.

När det ser ut till regn, sade di: arken bygger; det säger di ännu.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
14

3405

Påbrejorskor. = De, som klädde graven. Di bar liken på tunga bårer. De hade breda vävda svarta vadmalstücken med broderat vitt på; liktäck. Listerna svarta,

Då skulle di bära liken så att listerna la _____
Det var armarna på båren, som var en meter långa. Armarna skulle opp på axeln. Det gjorde ont på axeln och man fick vara så många så att di kunde byta om. Det var dumt, ty man kunde gärna kört, men bruket var så på den tiden. Listerna skulle vara till att binda om båren och kistan för att hålla kvar den. De knötos i rosetter ovanpå kistan. Di som kom från Bertelstorp hade alltid ombyte på karlar vid Stiga Bjer tätt vid Brösarp förbi Brösarpsgården. Sen skulle di som hade tatt fatt där bära fram till kyrkan.

Påbrejerskorna skulle passa på och ta mot lister och täcken och passa opp vid graven. Det var liasom en ära att vara påbrejerska. Vid Olsered mötte jag ett begravningsfölje. Efter arbetare, som buro liket därför att det var tungt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

så kom två påbrejorskor på en särskild vagn och sedan de anhöriga. Dessa påbrejorskor hade vita klutor liksom de anhöriga. Hanna Trulsson hade frågat varför de andra, som kom efter påbrejorskorna hade bundit sina klutar på ett särskilt vis. Mannen, där hon tjente, svarade: "Jo, se det är alla de anhöriga." De anhöriga brukade inte binda sina klutar på ett särskilt vis här i Raflunda.

I Lönhult, Norra Björstorp, Gussaröd hade di två likvagnar, för där blev ju alldeles odrägligt att bära. Di var ganska obetydliga, men där var tak och lite draperi också. Det var för ungefär en 65 år sen.

När min mormor var död var jag första gången på en begravning. Hon begrovs här i Raflunda. Ingen prestavering var det tal om på den tiden. Anders Trulsson i Brösarp, morfar till den kamreren där är nu. Till hans begravning hade de skaffat prestaver höga som ett bord, med litet flor på. Det var första gången jag såg en prestavering. Så länge

som de buro liket var det inte tal om någon prestavering.

Min mormor Petronella Persson, när hon begrovs bar di liket till Raflunda kyrka. Där var två ombyte. De anhöriga vore svartklädda. Hela begravningsföljet gick. Det var inte tal om några blommor på den tiden. I följet var det ingen, som bar något grönt. De hade varit nere och städat vid graven med lite vit sand och lite grönt innan. Graven var inte klädd invändigt, det gjorde man inte på den tiden. (I senare tider satte man pappersblommor på buxbomsgrenar och prydde graven med.) Di gick genast till graven med liket och sänkte ner det med ett vanligt tåg. Kyrkoherde Holst jordfäste liket och höll inget tal. Gästerna skulle skyffla igen graven. Så många där var redskap till skulle hjälpa till. De närmaste anhöriga skulle nästan inte kasta på.

På en begravning var det en man som hjälpte till med att hotta ner sten i graven medan de andra gästerna kastade mull över. Det grinade man åt.

På min mormors begravning kläddes graven med litet en-

3405

ris. På den tiden hade man inte begrepp om att strö utanför husen. Kyrktågning skulle ske en fyra fem veckor efter födseln. Det skulle vara innan gudstjänsten begyntes.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

3405

Hullefroan. När de hade bryggt julaölet skulle de slå ett krus ut till henne under hyllebusken, ty hon var farlig att komma när.

När di hade nyslaktat skulle di sätta ett fat soppa på stenarna på handkvarnen, som ^{de}malde malt med, till goanisse.

Träskomakare, ett snille = versmakare, rimmare

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
19

Raflemta, Albo Sk.

3485

A. Malinsson 1929

Anna Tryllan

Johan Olsson hade sett goanisse, han hade ungefär tre lass korn på ryggen. Vid Brösarpsgården. När Johan Olsson hade vikit av vägen såg han honom på hatten.

Mårten Spelemann hade sett skosnuan i Torupa ängar.

Hon hade rö näsduk o ett rött förklä, hon var så grann o han sa, att han gick vilse bara som han tittade på henne.

Måns skräddare skulle ut med ögen o skulle vanna. Så var det någon som grina. Han tittade opp o så både skaumannen o skaunuan sittandes i ett trä.

Skaumannen gick o la sig på Johannes Petterssons Fugls loft varenda natt när det blev oväder.

När han steg opp på mornarna ruste sig Skaumannen så hela huset skakade. Då sade alltid Johannes Fugl (dog 1895) "Pusch mi sche, nu ruster han sig. Detta blev till ett ordstäv: "Pusch mi sche sa fuglen".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

3405

- 1) All världen skapad af evighet
Hör det vi nu bedja.

Den lilla lärkans ljuva klang
hon lofvar oss maj månads sång
var oss alla nådig Gud med glädje.

Ty bärom vi nu maj i by
hör det vi nu bedje
och lofvom Gud psalmer ny
var oss alla nådig Gud med glädje.

Låt växa korn på åkrarna
och gräset gro på ängarna

Att bin ge vax och honung söt
hör det vi nu bedje
bovete till bovetegröt
var oss alla nådig Gud med glädje.

Det bedja vi i Jesu namn
hör det vi nu bedje
och slut den bönen till vårt gagn
var oss alla nådig Gud med glädje.

3405

Piegille eg. tisdagille var stundom inte förrän den 25 mars. Det kallades dock videtisdegille.

Det började på lördagen innan det var kväll, och så varade det i två dagar. Då hade piorna bakt videtisdakagor, runda, detta var en gäld för att drängarna hade gjort julalekarna. Mellan som de dansa så bjöds en gök. Di dansade till 3 á 4. Sen kom man tillbaka på söndageftermiddan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

3405

Pievisan sjöngs för piorna.

God afton en pia som hemma est
o, maj vare välkommen
den söte sommaren skall vara din gäst
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Ja, sommaren ha vi i en säck
o maj vare välkommen
och vintren ligger i Dvalabäck
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Jongfru Maria o hennes son
o maj vare välkommen
de gingo till Jerusalem
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Där lulla de så länge
o maj vare välkommen
de sovo tillsammans i sängen
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Om morgonen när hon vaknar
o maj vare välkommen
kär sonen sin hon saknar
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Så sökte hon på predikstol
o maj vare välkommen
där prästen stod och sade Guds ord

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

*Maria
sjöngs
p. 2.*

alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blömmor.

Ben sökte hon i stolarna
o maj vare välkommen
där allt de sköna jongfrur sutto
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Så sökte hon bakaltaret
o maj vare välkommen
där prästen sjöng på psaltaret
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Så tog hon på sin kovan blå
o maj vare välkommen
så sorglig hon stranden går
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Sen gick hon sig åt örtagård
o maj vare välkommen
så däjlig han för henne står
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Si står du här så däjlig
o maj vare välkommen
jag haver sökt dig sorgelig
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Så gick hon sig till stranden
där mötte hon en gammal man

3405

Halleluja. så hette han

Halleluja kär vännen min
o maj vare välkommen
har du ej sett kär sonen min
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Ja har ej sett nom sin i går
o maj vare välkommen
då var han i vår örtagård
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Nu sätta vi maj i pians säng
o maj vare välkommen
nu akta dig väl gårsens dräng
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Till nästa år vi komma igen
o maj vare välkommen
så står där en vagga vid pians säng
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Nu sätta vi maj uti ert tak
o maj vare välkommen
och ligger och sover i Herrans namn
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Nu går vi här å gåren
o maj vare välkommen
vi komma igen till vårån

3405

alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

Nu ta vi alla till vår hatt
o maj vare välkommen
så bjuda vi adjö. godnatt
alltså så vitt som världen är
springer i rosor i blommor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26